

การล้างบาป แก้ไขกรรม ตามคัมภีร์พุทธศาสนา

BAPTISM AND KARMA CORRECTION ACCORDING TO BUDDHIST SCRIPTURES

นางนพขวัญ นาคนวน, พระมหาทวีบุรณ ปณฺญาทีโป (ปัญญานิ)

Ms. Nopphakwan Nakwanon, Phra Maha Thawibun Panyathipho (Panyani)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author Email: Tanabut.aom555@gmail.com

Received 15 June 2025; Revised 29 June 2025; Accepted 30 June 2025

บทนำ

หนังสือเล่มนี้เสนอข้อคิดเกี่ยวกับ “บาป” ในมุมมองทางพระพุทธศาสนา โดยชี้ให้เห็นว่า ไม่ว่ามนุษย์จะนับถือศาสนาใด หรือแม้ไร้ศาสนา ทุกคนล้วนรู้สึกไม่ดีเมื่อถูกกล่าวหาว่าเป็น “คนบาป” เพราะคำว่า “บาป” เป็นสัญลักษณ์ของความชั่ว ความผิด และนำไปสู่ความทุกข์หรือความพินาศทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ผู้มีศาสนาเกรงกลัวนรก ส่วนผู้ไม่มีศาสนาแม้ไม่เชื่อเรื่องโลกหน้า ก็ยังหวั่นเกรงว่าบาปอาจทำลายความสุขในชีวิตปัจจุบัน ผู้เขียนกล่าวว่าบาปเป็นผลของการกระทำที่ผิดธรรมชาติและเป็นไปตามกฎแห่งกรรม ไม่ขึ้นกับศาสนาหรือความเชื่อ หากมนุษย์มีศรัทธาต่อพระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ย่อมโน้มใจกลับไปพิจารณากรรมของตน และพยายามแสวงหาทาง “หนีบาป” เช่น การทำบุญ สวดมนต์ รักษาศีล เพื่อให้จิตใจสงบหรือแม้หวังว่าจะลบล้างบาปได้

อย่างไรก็ตาม พระพุทธศาสนาเตือนว่า ไม่มีใครหลีกเลี่ยงผลกรรมได้ แม้จะไม่เชื่อในนรก แต่เมื่อถึงเวลาตาย บาปย่อมนำพาไปสู่ภพภูมิแห่งความทุกข์ทรมาน โดยเฉพาะนรกซึ่งในพระไตรปิฎกอธิบายว่าเป็นภพที่เต็มไปด้วยความร้อนรน ทุกข์ทรมาน ตายไม่ได้ หนีไม่พ้น และไม่มีโอกาส “ตื่น” เหมือนในฝันร้าย สุดท้ายผู้เขียนทั้งคำถามสำคัญว่า “แล้วมีใครบ้างที่ไม่เคยทำบาป” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นมนุษย์ที่หลีกเลี่ยงบาปได้ยาก และกระตุ้นให้พิจารณาทางออกตามแนวพุทธธรรม

พระพุทธศาสนาสอนให้มนุษย์เรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติของตนเอง โดยเฉพาะความจริงเรื่อง “กรรม” ซึ่งเป็นกฎแห่งเหตุและผลที่ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ ไม่ว่าผู้นั้นจะยากดีมีจน เด็ก วัยรุ่น หรือผู้ใหญ่ ล้วนต้องประสบกับ “ความทุกข์” ตามวิบากกรรมของตน ไม่อาจหลุดพ้นจากความแก่ ความเจ็บ และความตายได้เลย

แนวคิดเรื่อง “บาป” และ “การล้างบาป” ในพระพุทธศาสนาแตกต่างจากความเข้าใจทั่วไป บาปในทางพระพุทธมิใช่เพียงผลกรรมที่ต้องรับ แต่หมายถึง “กิเลสฝ่ายต่ำ” ที่เป็นเหตุให้เกิดการกระทำผิด เช่น อวิชชา ความถือตัว ความไม่ละอายต่อบาป และความไม่กลัววิบากกรรม ซึ่งเป็นต้นเหตุให้จิตใจเศร้าหมองและนำไปสู่ทุจริตทางกาย วาจา ใจ

ดังนั้น ความเข้าใจที่ว่าการทำบุญบริจาคทานเพื่อล้างบาปนั้นไม่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา เพราะบุญไม่สามารถลบล้างบาปได้โดยตรง เพียงแต่ช่วยชะลอวิบากกรรมได้ชั่วคราวเท่านั้น การล้างบาปที่แท้จริงในพระพุทธศาสนา คือ “การชำระล้างกิเลส” ออกจากจิตใจใน ๓ ระดับ คือ ๑) ตพังคพหาน – ขจัดกิเลสเบื้องต้นด้วยศีล ๒) วิกขัมภนพหาน – ข่มกิเลสด้วยสมาธิ ๓) สมุจเฉทพหาน – ตัดกิเลสอย่างสิ้นเชิงด้วยปัญญา ในมรรคญาณ และเมื่อดับกิเลสทั้งหมดลงได้ จึงถึง นิสสรณพหาน คือพระนิพพานอย่างสมบูรณ์

เนื้อหา

เนื้อหาของหนังสือเรื่อง “การล้างบาป แก่ไขกรรม ตามคัมภีร์พุทธศาสนา” เขียนโดย “พระภาวนาพิศาลเมธี วิ. (ประเสริฐ มนต์เสรี)” ได้นำเสนอสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้ ได้แก่

1. หลักการเรื่องกฎแห่งกรรมใน 31 ภูมิ

กฎแห่งกรรมเป็นหลักธรรมลึกซึ้งในพระพุทธศาสนา จัดอยู่ในประเภท “อจินไตย” หรือเรื่องที่เกินวิสัยแห่งความคิดของปุถุชน ซึ่งมี ๔ ประการ ได้แก่ ๑) พุทธวิสัย ๒) ฌานวิสัย ๓) วิบากแห่งกรรม และ ๔) ความคิดเรื่องการสร้างโลก โดยเฉพาะเรื่องวิบากกรรมเป็นเรื่องที่รู้ได้เฉพาะพระพุทธเจ้า ผู้ตรัสรู้โดยชอบเองเท่านั้น พระพุทธเจ้าแสดงให้เห็นว่า การเวียนว่ายตายเกิดใน ๓๑ ภูมิ ทั้งนรก สวรรค์ และโลกมนุษย์ ล้วนเป็นผลของกรรมที่สัตว์โลกทำไว้ทั้งดีและชั่ว หากยังมีกิเลสและตัณหาอยู่ในจิต ก็ต้องเวียนว่ายอยู่ในสังสารวัฏไม่สิ้นสุด ไม่อาจหลุดพ้นจากทุกข์ได้ ผู้ใดที่เริ่มเบื่อหน่ายต่อวัฏสงสาร และปรารถนาจะหลุดพ้นจากวงจรกรรมนี้ ต้องปฏิบัติตาม อริยมรรคมีองค์ ๘ โดยเฉพาะการเจริญวิปัสสนา เพื่อให้เกิดปัญญารู้เห็นตามความเป็นจริง จึงจะสามารถดับกิเลส และเข้าถึงพระนิพพาน ซึ่งเป็นการพ้นจากทุกข์และการตกนรกได้อย่างสิ้นเชิง

2. ระบบกฎแห่งกรรมมาจากไหน ใครเป็นผู้สร้างกฎนี้

ในพระพุทธศาสนา กฎแห่งกรรมไม่ได้เกิดจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือผู้สร้างใด ๆ แต่เป็น “กฎธรรมชาติ” ที่เรียกว่า อิทัปปัจจยตา หรือหลักแห่งเหตุและปัจจัย กล่าวคือ เมื่อมีเหตุ ย่อมเกิดผล และเมื่อมีผล ก็ย่อมมีเหตุรองรับ กระบวนการนี้ดำเนินอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีผู้ควบคุม เป็นความจริงตามธรรมชาติของสรรพสิ่ง พระพุทธเจ้าทรงชี้ให้เห็นว่า ทุกสิ่งในโลกเป็น อนัตตา ไม่มีตัวตนถาวร ย่อมแปรเปลี่ยนเสมอ จึงเป็นทุกข์และไม่ใช่อะไรยึดถือได้ถาวร เช่น ไฟร้อนเพราะธรรมชาติของไฟ ไม่ใช่เพราะมีผู้ดลบันดาล เช่นเดียวกับปัญญาที่ตัดกิเลสได้เพราะอาศัยเหตุแห่งปัญญา ไม่ใช่เพราะพระเจ้าประทาน วงจรแห่งการเวียนว่ายตายเกิด (สังสารวัฏ) ของสัตว์โลก มีรากฐานจาก อวิชชา ตัณหา และอสาวกิเลส ที่คอยปรุงแต่งจิตใจให้หลงวนอยู่กับความทุกข์ แม้ไปเกิดในสวรรค์ก็ยังไม่พ้นวัฏสงสาร เพราะยังตกอยู่ในเงื่อนไขของเหตุปัจจัย เป้าหมายสูงสุดของ

พระพุทธศาสนา คือ การดับเหตุแห่งทุกข์ โดยการ บรรลุนิพพาน ซึ่งเป็นภาวะที่พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดอย่างสิ้นเชิง และพ้นแม้จากสิ่งที่เรียกว่า “พระเจ้า” ซึ่งยังเป็นสิ่งปรุ่งแต่ง (สังขตธรรม) อยู่เช่นเดียวกัน

3. กรรมและการให้ผลของกรรม 3 เดือนไข 12 รูปแบบ

คำว่า “กรรม” ในพระพุทธศาสนาหมายถึงการกระทำที่มีเจตนา หรือมีความตั้งใจเป็นองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งเจตนาตัวเองเป็นตัวผลักดันให้การกระทำนั้นมีผลต่อจิตใจและชีวิตของผู้กระทำ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ดีหรือชั่วก็ล้วนจัดอยู่ในหมวดของ “กรรม” ทั้งสิ้น หากเป็นการกระทำดี เรียกว่า “กุศลกรรม” และหากเป็นการกระทำที่ชั่ว เรียกว่า “อกุศลกรรม” ความหนักเบาของกรรมขึ้นอยู่กับความตั้งใจขณะกระทำ เช่น ถ้าทำด้วยแรงอารมณ์จากราคะ โทสะ หรือโมหะ กรรมนั้นจะหนักและให้ผลแรง แต่ถ้าทำด้วยเจตนาเบา หรือจากความจำเป็นโดยไม่ตั้งใจ กรรมนั้นจะให้ผลเบากว่า

พระพุทธเจ้าตรัสว่า กรรมเป็นสิ่งกำหนดอนาคตของสัตว์ทั้งหลาย และเป็นเหตุให้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร กล่าวคือ กรรมเป็นเหมือนพลังขับเคลื่อนที่นำพาไปสู่ภพภูมิต่าง ๆ ตามแต่ผลแห่งการกระทำ โดยมีตณหาและอวิชชาเป็นเชื้อเพลิงสำคัญในกระบวนการนี้

ในทางพระพุทธศาสนา กฎแห่งกรรมสามารถจำแนกออกเป็นสามเดือนไขหลัก รวมเป็นสิบสองรูปแบบ ได้แก่ หนึ่ง กรรมที่ให้ผลตามลำดับเวลา เช่น กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ ชาติหน้า ชาติต่อไป หรือหมดโอกาสให้ผล สอง กรรมที่ให้ผลตามหน้าที่ เช่น กรรมที่สร้างสภาวะชีวิต (ชนกรรม) กรรมที่สนับสนุนหรือขัดขวางกรรมเดิม และกรรมที่เปลี่ยนแปลงชีวิตอย่างรุนแรง (อุปฆาตกรรม) และสาม กรรมที่ให้ผลตามน้ำหนักหรือความถี่ในการทำ เช่น คุรุกรรมที่หนักที่สุด พหุกรรมที่สะสมบ่อยครั้ง อาสันนกรรมที่เกิดก่อนตาย และกตัตตากรรมที่ทำโดยไม่ตั้งใจแต่ยังให้ผลได้

4. กรรมกับการเกิดในภพชาติใหม่

พระพุทธศาสนาไม่ได้มองว่ามี “วิญญาณถาวร” ที่เวียนว่ายตายเกิด แต่เข้าใจว่า การเกิดใหม่เกิดจาก กระบวนการเกิด-ดับของวิญญาณ โดยมี “กรรม” และ “อารมณ์ที่ตกค้างในจิต” เป็นตัวเชื่อมโยง ไม่ใช่การสืบต่อของตัวตนเดิม เมื่อนุชย์ใกล้ตาย จิตจะยึดติดกับอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่งจาก ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) กรรมอารมณ์ – ความทรงจำเกี่ยวกับกรรมที่เคยทำ ๒) กรรมนิมิตอารมณ์ – สัญลักษณ์ของกรรม เช่น ของใช้ที่เกี่ยวข้องกับบุญหรือบาป ๓) คตินิมิตอารมณ์ – ภาพของภพภูมิที่จะไปเกิด เช่น สวรรค์หรือนรก

อารมณ์สุดท้ายก่อนตายจะกลายเป็น จูติจิต และเมื่อดับลงจะตามด้วย ปฏิสนธิจิต ที่นำไปสู่การเกิดใหม่ในภพภูมิตามแรงกรรม หากจิตสุดท้ายยึดกุศลกรรม ก็จะไปเกิดใน สุคติภูมิ แต่หากยึดอกุศลกรรม ก็จะไป ทุกคติภูมิ อย่างไรก็ตาม แม้บุคคลจะสั่งสมบุญไว้มาก ก็ไม่อาจมั่นใจได้ว่าจะไม่ตกอบายภูมิ หากจิตสุดท้ายยังติดอยู่กับอารมณ์อกุศล พระพุทธเจ้าจึงสอนให้ไม่เพียงสะสมบุญเท่านั้น แต่ให้ฝึก เจริญสติ พิจารณาความไม่เที่ยงของชีวิต และละความยึดมั่น เพื่อนำไปสู่การหลุดพ้นจากวัฏสงสารและบรรลุนิพพาน แม้คำสอนเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดจะถูกมองว่าย้อนยุคหรือขาดหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ แต่ปรากฏการณ์ในเชิงประสบการณ์

เช่น การระลึกชาติ หรือ ประสบการณ์กลับชาติมาเกิด ที่พบในวัฒนธรรมต่าง ๆ ก็ยังเป็นเครื่องสะท้อนว่าหลักกรรมและวิญญานในพระพุทธศาสนายังคงมีคุณค่าต่อการเข้าใจชีวิตอย่างลึกซึ้งและเป็นระบบ

5. ความดับแห่งกรรมและความสิ้นกรรม

มีความเข้าใจผิดกันอย่างแพร่หลายว่า พระพุทธศาสนาสอนให้คนยอมจำนนต่อกรรมเก่า มัวแต่ทำใจยอมรับความทุกข์ โดยไม่คิดเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขอะไรเลย ซึ่งในความเป็นจริงนั้น หากเช่นนั้นไม่ พระพุทธศาสนาไม่ได้สอนให้ยึดติดกับอดีตหรือยอมจำนนต่อบาปกรรมที่ลบล้างไม่ได้ แต่กลับเน้นว่า แม้จะไม่สามารถเปลี่ยนกรรมเก่าที่ทำไปแล้วได้ แต่ก็สามารถ เปลี่ยนแปลงผลของกรรมหรือ “วิบาก” ได้ ด้วยการสร้างกรรมใหม่ที่ดียิ่งในปัจจุบัน เพื่อให้ผลกรรมเก่าลดทอนกำลังลง เหมือนการเติมน้ำจืดลงในน้ำเค็มมากพอ จนรสเค็มจางไปในที่สุด พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า อวัยวะต่าง ๆ เช่น ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ล้วนเป็นผลของกรรมเก่าที่ถูกปรุงแต่งด้วยเจตนา ส่วนการกระทำในปัจจุบันทั้งทางกาย วาจา และใจนั้น คือ กรรมใหม่ ที่เรากำลังก่อขึ้นตลอดเวลา และพระองค์ยังชี้แนะแนวทางแห่งความดับแห่งกรรมไว้ด้วย คือการดับทั้งกายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม โดยการเจริญมรรคมีองค์ 8 ซึ่งประกอบด้วย สัมมาทิฐิ จนถึงสัมมาสมาธิ นำไปสู่ นิโรธ หรือความหลุดพ้นจากสังสารวัฏอย่างสิ้นเชิง

พระพุทธศาสนาแบ่งกรรมออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ได้แก่ 1) กรรมดำ มีวิบากดำ หมายถึง อกุศลกรรม เช่น ฆ่าสัตว์ พวดเท็จ หรือมีใจพยาบาท กรรมประเภทนี้นำไปสู่อบายภูมิและความทุกข์ 2) กรรมขาว มีวิบากขาว คือ กุศลกรรม เช่น การให้ทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา ซึ่งนำไปสู่สุคติภูมิและความสุข 3) กรรมทั้งดำทั้งขาว มีวิบากปะปน เป็นกรรมที่ทั้งดีและชั่วคละเคล้ากัน ทำให้ผู้กระทำได้รับผลทั้งดีและร้ายสลับกันไป 4) กรรมไม่ดำไม่ขาว มีวิบากไม่ดำไม่ขาว คือเจตนาในการปฏิบัติวิปัสสนาเพื่อบรรลุผล เป็นกรรมเพื่อความสิ้นกรรม โดยผู้เห็นภัยในวัฏฏะแล้วตั้งใจมุ่งสู่นิพพาน

6. ความหมายและเกณฑ์ตัดสินบาปในพระพุทธศาสนา

ตามหลักพระพุทธศาสนา บาป หมายถึง ธรรมชาติฝ่ายดำที่เป็นต้นเหตุให้สรรพสัตว์ตกอยู่ในความทุกข์ โดยเฉพาะการเกิดในอบายภูมิทั้งสิ้น ได้แก่ นรก เปรต อสุรกาย และเดรัจฉาน คำว่า “บาป” ในทางธรรมจึงครอบคลุมถึงคำอื่น เช่น อกุศล ทุจริต หรืออภยธรรม ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ละเว้น ดังปรากฏในโอวาทปาติโมกข์ว่า “สพฺพปาปสฺส อภยํ” แปลว่า “การไม่ทำบาปทั้งปวง” ต้นตอของบาป ได้แก่ มิจฉาทิฎฐิ และ ตณฺหา ซึ่งมีรากเหง้ามาจากอวิชชา และเจตคติที่บิดเบี้ยว เช่น ความไม่รู้ ความถือตัว ความไม่ละอายบาป และความไม่เกรงกลัวต่อผลกรรม ก่อให้เกิด กิเลส 10 ประการ ได้แก่ โลภะ โทสะ โมหะ มานะ มิจฉาทิฎฐิ วิจิกิฉา ถีนะ อุทธัจจะ อหิริกะ และอนตตปปะ กิเลสเหล่านี้แบ่งออกเป็น 3 ระดับตามลักษณะการแสดงออก ได้แก่ 1) วิติกมมกิเลส คือกิเลสที่ผลักดันให้ทำชั่วทางกายและวาจา เช่น การละเมิดศีล 2) ปริยุฏฐานกิเลส คือกิเลสที่คุกคามอยู่ในจิตใจ เช่น ความโลภ ความโกรธ ความหลง และนิวรณ์ 5 3) อนุสัยกิเลส คือกิเลสที่แฝงเร้นอยู่ในสันดาน เปรียบเสมือนยักษ์หลับ พร้อมจะตื่นขึ้นมาครอบงำจิตใจได้ตลอดเวลา

7. ผลแห่งบาปคือความทุกข์ทรมานในอบายภูมิ 4

การกระทำชั่วทางกายและวาจาในพระพุทธศาสนา มีรากเหง้ามาจากกิเลสฝ่ายต่ำ ได้แก่ ความโลภ ความโกรธ และความหลง ซึ่งมีพื้นฐานจากอวิชชา (ความไม่รู้จริง) และเจตคติที่บิดเบือน เช่น ความถือตัว ความไม่ละอายต่อบาป ความไม่เกรงกลัวผลกระทบ และความฟุ้งซ่าน กิเลสเหล่านี้ผลักดันให้บุคคลทำบาป จนเกิดเป็นอกุศลกรรม และต้องรับวิบากกรรม ตามที่ตนได้กระทำไว้ พระพุทธเจ้าตรัสว่า สัตว์ทั้งหลายเป็น “ทายาทของกรรม” คือมีกรรมเป็นกำเนิด เป็นเผ่าพันธุ์ และเป็นที่พักอาศัย กรรมทำหน้าที่จำแนกสัตว์ให้สูงต่ำต่างกัน โดยเฉพาะการกระทำชั่วที่เกิดจากโลภะ โทสะ และโมหะ จะทำให้จิตตกต่ำจนถึงขั้น ละเมิดศีล 5 และนำไปสู่การตกในอบายภูมิ 4 ซึ่งเป็นภูมิแห่งความทุกข์และความเสื่อม ได้แก่ *เดรัจฉานภูมิ* – ภูมิของสัตว์ที่มีชีวิตอยู่ด้วยโมหะ (ความหลง) มีสัญญา 3 อย่างคือ เสพกาม รู้จักกินนอน และกลัวภัย เป็นภพของผู้ที่ใช้ชีวิตอย่างไร้ปัญญา *เปรตภูมิ* – ภูมิของผู้ที่มีจิตโลภจัด หิวโหยไม่รู้จักพอ เปรตเป็นผลจากความโลภที่สะสมจนตายไปเกิดใหม่ด้วยความอยากที่ไม่มีที่สิ้นสุด *อสุรกายภูมิ* – ภูมิของผู้มีโทสะเป็นใหญ่ เต็มไปด้วยความเศร้าหมอง เป็นพวกเปรตประเภทหนึ่งที่มีกเสวยกรรมเศษจากนรก *นรกภูมิ* – ภูมิแห่งความเร่าร้อนและทุกข์ทรมาน ไม่มีความสุขแม้แต่น้อย แบ่งเป็นนรกหลายชุม เช่น มหานรก 8 ชุม อุสสทนรก 16 ชุม และโลกันตนรก ซึ่งการตกนรกขึ้นอยู่กับกรรมที่มีโทสะเป็นตัวกระทำ เช่น การฆ่าสัตว์ ต่ำว่าผู้อื่น หรือประทุษร้ายผู้อื่น

8. ผลแห่งบาปใหญ่ คือ การหมกหมุ่นอยู่ในนรก

เหตุปัจจัยหลักที่ทำให้สรรพสัตว์ยังต้องตกนรก ก็คือ มิจฉาทิภูตฺติ (ความเห็นผิด) ความสำคัญผิดว่าชีวิตร่างกายเป็นของเที่ยงแท้ถาวร เป็นตัว เป็นตน เป็นเราเป็นของของเรา เขาผู้นั้นจึงยังต้องตกอบายภูมิได้อีกเรื่อยๆ ดังที่พระพุทธเจ้าว่า “ผู้เป็นมิจฉาทิภูตฺติ ว่ามคติ 1 ใน 2 อย่าง คือ นรก หรือกำเนิดเดรัจฉาน เหล่าสัตว์ที่ประกอบด้วยมิจฉาทิภูตฺติ หลังจากตายแล้ว ย่อมไปเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก บุคคลผู้มีปัญญาทรมประกอบด้วยมิจฉาทิภูตฺติหลังจากตายแล้ว เขาจะไปเกิดในนรก” หมายถึง ภพที่มีแต่ความรอนรนทุกข์ทรมาน ไม่มีความชื่นใจใดๆ หลบหนีไม่ได้ ตายก็ไม่ได้ รอแต่วันหมดวิบากกรรม ความรู้สึกในนรกก็เหมือนกันกับฝันร้ายอย่างสุดๆ ต่างกันแต่..ในนรกไม่มีโอกาสผวาตื่นเท่านั้นเอง!” ได้แก่ มหานรกใหญ่ 8 ชุม อุสสทนรก 16 ชุม และโลกันตนรกอีก 1 ชุม

9. การทำบุญให้ทานมากๆ พ้นทุกข์ได้หรือไม่

ตามหลักพระพุทธศาสนา การทำบุญให้ทานมาก ๆ แม้จะมีอานิสงส์เป็นความสุขในภพชาติหน้า เช่น การได้ไปเกิดในเทวโลก แต่ยังไม่ใช่วิถีทางแห่งความหลุดพ้นจากทุกข์อย่างแท้จริง เพราะการทำทานเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถกำจัดกิเลสและตัณหาซึ่งเป็นรากเหง้าของทุกข์ได้ แม้จะเกิดเป็นเทวดา แต่เมื่อหมดบุญก็ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดอีก และหากเคยทำบาปไว้ ก็อาจต้องตกนรกหรือเกิดในอบายภูมิ การเวียนว่ายนี้ยังคงเต็มไปด้วย ความแค้น ความเจ็บ ความตาย และความทุกข์ ซ้ำแล้วซ้ำเล่า พระพุทธเจ้าตรัสว่า “สุขไม่มีอยู่จริง” ที่เราเรียกว่าสุข แท้จริงแล้วคือ ความทุกข์ที่ลดระดับลงชั่วคราว จึงเป็นเพียงความผ่อนคลายจาก

ความอยาก ไม่ใช่สุขแท้ ความสุขในแต่ละภุมิก็ยังเป็นทุกข์ในสายตาของผู้ที่อยู่ในภุมิสูงกว่า เช่น สุขของมนุษย์ เป็นทุกข์ของเทวดา และสุขของเทวดาก็ยังเป็นทุกข์ในสายตาของพระอริยเจ้า นอกจากนี้ยังกล่าวใน พระไตรปิฎกว่า เทวดาส่วนมากเมื่อสิ้นอายุขัยแล้ว ตกนรกหรือลงสู่เดรัจฉานภุมิ เพราะการทำบุญที่ไม่ได้ควบคู่ กับการอบรมจิตปัญญา ย่อมไม่สามารถพ้นจากวิภวสงสารได้

10. การทำบุญเพื่อล้างบาป

ในพระพุทธศาสนา คำว่า "บาป" มิได้หมายถึง "ผลกรรมที่ต้องชดใช้" ตามความเข้าใจของชาวบ้านทั่วไป แต่หมายถึง สภาวะของจิตที่เศร้าหมอง อันเกิดจากกิเลส เช่น โลภะ โทสะ และโมหะ การทำบาปจึงเป็น ผลจากกิเลส ไม่ใช่แค่การกระทำภายนอก และการ "ล้างบาป" ตามหลักพุทธศาสนา มิใช่การทำบุญเพื่อชดใช้ หรือแก้กรรม แต่คือการ ขจัดกิเลสให้สิ้นไปโดยสิ้นเชิง การทำบุญ เช่น การให้ทาน แม้มีอานิสงส์ ส่งผลให้ได้รับความสุขในภพหน้า เช่น เทวโลก แต่ไม่สามารถล้างบาปหรือดับวิบากกรรมที่เคยทำไว้ได้ เพียงแต่ช่วย "เจือจาง" ผลของกรรมให้เบาบางลงชั่วคราว เปรียบเหมือนการเติมน้ำจืดในน้ำเกลือ หรือแม่น้ำที่มีเกลือปนเพียงเล็กน้อยจนไม่รู้สึกลึกถึงความเค็ม แต่หากประมาท ไม่หมั่นเติมน้ำ บุญก็จะจางหาย และบาปจะปรากฏขึ้นอีกในกาลต่อมา พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า การพ้นจากกรรมอย่างแท้จริงทำได้ด้วยการ ดับเชื้อคือกิเลสต้นเหตุ ซึ่งเป็นเหตุให้เวียนว่ายตายเกิด เมื่อไม่มีการเกิดอีก ก็ไม่ต้องรับวิบากกรรมอีก การเข้าถึง อนุปาทิเสสนิพพาน จึงเป็นหนทางเดียวที่บาปกรรมหมดฤทธิ์โดยสมบูรณ์ แต่กว่าจะถึงจุดนั้นได้ ต้องอาศัย การเจริญมรรคญาณ ด้วยความเพียรสูงสุด เพราะโดยมากผู้คนมักถูกวิบากกรรมตามทันก่อนจะหลุดพ้น พระพุทธศาสนายังเตือนว่า แม้ชาตินี้จะมีสัมมาทิฐิ มีศรัทธา และทำบุญไว้มาก แต่ถ้ายังมีกิเลสอยู่ในใจ ก็ยังวนเวียนในวิภวสงสาร และไม่มีสิ่งใดรับประกันว่า ในภพชาติต่อไปจะได้เกิดมาในตระกูลที่มีความเข้าใจธรรมะอีกหรือไม่ เพราะฉะนั้น บุญเพียงอย่างเดียว ไม่ใช่การล้างบาปโดยแท้ หากยังยึดติดอยู่กับรูป-นามและยังไม่ดับต้นเหตุ

11. ศาสนาพุทธล้างบาปได้หรือไม่

ในพระพุทธศาสนา คำว่า "บาป" หมายถึงสภาวะที่ทำให้จิตเศร้าหมอง ซึ่งเกิดจากกิเลส เช่น โลภะ โทสะ โมหะ และเป็นเหตุให้เกิดการทำชั่วทางกาย วาจา ใจ ไม่ใช่ "ผลกรรม" ที่ต้องชดใช้ตามความเข้าใจของคนทั่วไป ดังนั้น การทำบุญเพียงอย่างเดียวจึงไม่สามารถล้างบาปได้ บุญช่วยได้แค่ชะลอวิบากกรรมเท่านั้น แต่ไม่สามารถลบล้างกรรมที่ทำไปแล้วได้ อย่างไรก็ตาม พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า แม้บาปจะลบล้างไม่ได้ แต่สามารถ หลีกหนีไม่ต้องเสวยผลกรรมได้ โดยการ ดับกิเลสต้นเหตุ ซึ่งเป็นเชื้อที่ก่อให้เกิดภพชาติ เมื่อไม่เกิดอีก ก็ไม่ต้องรับวิบากกรรมอีกต่อไป วิธีการดับกิเลสนี้คือการปฏิบัติ วิปัสสนาภาวนา ให้เกิด มรรคญาณ อันเป็นปัญญาที่ชำระจิตให้บริสุทธิ์ การล้างบาปในทางพุทธจึง ไม่ใช่พิธีกรรมหรือความเชื่อ แต่เป็นการฝึกจิตเพื่อประหารกิเลสอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีมรรคญาณ 4 ขั้น ได้แก่ 1) โสดาปัตติมรรคญาณ 2) สกทาคามิมรรคญาณ 3) อนาคามิมรรคญาณ 4) อรหัตตมรรคญาณ ผู้ที่เข้าถึงอรหัตตผล คือพระอรหันต์ จะไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก เมื่อไม่มีการเกิด ก็ไม่ต้องแก่ ไม่ต้องตาย และไม่ต้องรับผลกรรมใด ๆ อีก

12. วิธีล้างบาปในพระพุทธศาสนา

คำว่า “ล้างบาป” หรือ “ลอยบาป” เดิมเป็นแนวคิดของศาสนาพราหมณ์ ซึ่งใช้พิธีกรรมชำระบาปด้วยน้ำ เช่น การอาบน้ำในแม่น้ำคงคา แต่เมื่อพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ ทรงใช้คำเดิมที่คนคุ้นเคยเพื่อแสดงธรรม โดยเปลี่ยนความหมายให้ลึกซึ้งขึ้น กล่าวคือ บาปในพระพุทธศาสนา หมายถึงกิเลสในใจ และการล้างบาปจึงหมายถึง การชำระกิเลสออกจากจิตใจ ด้วยการปฏิบัติธรรมอย่างถูกต้อง การล้างกิเลสแบ่งเป็น 3 ระดับตามธรรมเครื่องละกิเลสแต่ละชนิด ได้แก่

1) ล้างวิติกมกิเลสด้วยศีล คือการควบคุมพฤติกรรมทางกายและวาจา เช่น ศีล 5 ศีล 8 ศีลพระและศีลในมรรคมีองค์ 8 การรักษาศีลช่วยให้กิเลสสงบลงชั่วคราวเรียกว่า ตัทธกุปทาน และยังแบ่งได้เป็น ศีลเพื่อวิภูษะ เพื่อการเวียนว่ายตายเกิดในภพภูมิต่าง ๆ ศีลเพื่อวิวิภูษะ เพื่อการพ้นวิภวสงสาร คือ ศีลในโลภุตตรธรรม

2) ล้างปริยฐานกิเลสด้วยสมาธิ เป็นการตั้งมั่นของจิตให้อยู่ในอารมณ์เดียว ช่วยระงับกิเลสที่คุกคามใจ เช่น นิรวณ 5 โดยเฉพาะในระดับ ฌาน ที่มีองค์ประกอบ ได้แก่ วิตก วิจาร ปีติ สุข และเอกัคคตา ซึ่งสามารถ ข่มกิเลสไว้ชั่วคราว ในช่วงที่สมาธิเกิดขึ้น เรียกว่า วิกขัมภนปหาน

3) ล้างอนุสัยกิเลสด้วยปัญญา (มรรคญาณ) เป็นการรู้แจ้งสภาวะตามความเป็นจริงด้วยปัญญา ซึ่งมี 3 แหล่งกำเนิด คือ จินตามยปัญญา: จากการคิดพิจารณา สุตมยปัญญา: จากการฟังคำสอนของสัทบุรุษ ภาวนามยปัญญา: จากการเจริญวิปัสสนาภาวนา โดยเฉพาะ ภาวนามยปัญญา จะนำไปสู่ มรรคญาณ ซึ่งสามารถชำระกิเลสได้จริง แบ่งออกเป็น 4 ขั้น ได้แก่ 1) โสตาปัตติมรรคญาณ 2) สกทาคามิมรรคญาณ 3) อนาคามิมรรคญาณ 4) อรหัตตมรรคญาณ เมื่อถึงขั้นอรหัตต์ ก็พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดอย่างสิ้นเชิง ไม่ต้องรับผลกระทบใด ๆ อีก

13. เทคนิควิธีแก้ไขบาปกรรมในพระพุทธศาสนา

ในยุคปัจจุบัน แนวคิดเรื่องการ “ล้างบาป” แพร่หลายในสังคมไทยมากขึ้น ผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งส่วนใหญ่มาจากศาสนาอื่น ไม่ใช่แนวทางดั้งเดิมของพระพุทธศาสนา ส่งผลให้ชาวพุทธบางส่วนเกิดความเข้าใจผิดและมีการบิดเบือนหลักธรรมไปจากเจตนารมณ์ของพระพุทธเจ้า ตามหลักพระพุทธศาสนา การทำบุญอย่างเดียวไม่สามารถล้างบาปได้ บุญเพียงช่วยชะลอผลของบาปกรรมไว้ชั่วคราว แต่ การล้างบาปที่แท้จริง คือ การชำระกิเลสออกจากจิตใจ ซึ่งต้องอาศัยการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาอย่างต่อเนื่องและถูกต้อง ขั้นตอนของการชำระกิเลสมี 3 ระดับหลัก คือ 1) การรักษาศีล เพื่อละ วิติกมกิเลส หรือ กิเลสที่แสดงออกทางกาย วาจา 2) การเจริญสมาธิ เพื่อข่ม ปริยฐานกิเลส เช่น นิรวณ 5 ซึ่งเป็นกิเลสที่รุนแรง ใจ 3) การเจริญปัญญา (วิปัสสนา) เพื่อกำจัด อนุสัยกิเลส ที่แฝงเร้นอยู่ในสันดาน

เมื่อผู้ปฏิบัติธรรมบรรลุ มรรคญาณครั้งแรก (โสดาปัตติมรรค) จะสามารถละกิเลสขั้นต้น ได้แก่ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสีลพัพตปราคาส กลายเป็น พระอริยบุคคลขั้นต้น และเมื่อบรรลุ มรรคญาณขั้น

สุดท้าย (อรหัตตมรรค) จะละกิเลสได้หมดสิ้น เป็น พระอรหันต์ผู้หลุดพ้นจากทุกข์อย่างสิ้นเชิง ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

14. เจริญสุทธวิปัสสนาภาวนา 7 ขั้นตอน บรรลุธรรมในชาตินี้

การเจริญวิปัสสนาภาวนา คือ การฝึกปัญญาเพื่อพิจารณารูปธรรมและนามธรรมตามความเป็นจริง จนเห็นแจ้งใน ไตรลักษณ์ ได้แก่ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา แต่เหตุที่ผู้คนส่วนใหญ่ไม่อาจเห็นไตรลักษณ์ได้โดยง่าย เพราะมี เครื่องปิดบัง 3 ประการ ได้แก่ 1) สันตติ ปิดบังอนิจจัง 2) อิริยาบถ ปิดบังทุกขัง 3) ขณสัญญา ปิดบังอนัตตา วิธีทำลายเครื่องปิดบังเหล่านี้ได้คือ การเจริญสติปัฏฐาน 4 ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดวิปัสสนาญาณ โดยสติปัฏฐาน 4 เป็นเครื่องละ วิปัสสนาธรรม 4 คือ ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับรูป-นาม ได้แก่ 1) สุขวิปัสสนา เห็นสิ่งไม่สวว่าสว - แก้วด้วย กายานุปัสสนา 2) สุขวิปัสสนา เห็นสิ่งเป็นทุกข์ว่าเป็นสุข - แก้วด้วย เวทนานุปัสสนา 3) นิจวิปัสสนา เห็นสิ่งไม่เที่ยงว่าเที่ยง - แก้วด้วย จิตตานุปัสสนา 4) อตตวิปัสสนา เห็นสิ่งไรตัวตนว่ามีตัวตน - แก้วด้วย ธรรมานุปัสสนา

ดังนั้น วิปัสสนาภาวนาและสติปัฏฐาน 4 จึงเป็นกระบวนการเดียวกันที่ทำให้เกิด ญาณรู้แจ้งความจริงของรูป-นาม ในปัจจุบันมีบางคนคัดค้านการปฏิบัติภาวนาแบบ “พอง-ยุบ” ว่าไม่มีในพระไตรปิฎก แต่ความจริงแล้ว อาการพอง-ยุบของท้องเป็น ลักษณะของธาตุลม (กุจฉิสยาโย) ซึ่งเป็นธรรมชาติที่มีอยู่จริง การกำหนดพอง-ยุบ จึงถือเป็นการเจริญสติปัฏฐานด้วยการพิจารณาธาตุ และการกำหนดพอง-ยุบแต่ละครั้ง จะประกอบด้วย ศีล: จิตที่ระมัดระวังในอาการ สมาธิ: จิตที่แน่วแน่มั่นคงอยู่กับอาการ ปัญญา: จิตที่เห็นเกิด-ดับของธาตุอย่างชัดเจน

บทวิจารณ์

ในบทวิจารณ์แยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ประเด็นที่เห็นด้วย 2) ประเด็นที่ไม่เห็นด้วย ดังนี้

ประเด็นที่เห็นด้วย

ผู้วิจารณ์ เห็นว่า จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ จากหลักฐานที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎกและอรรถกถา โดยเฉพาะเรื่องราวของพระองค์ลีมาล, โฆสกเศรษฐี และอายุวัฒนกุมาร ทำให้การล้างบาป แก่ไขกรรมตามคัมภีร์พุทธศาสนาของการแก้กรรม 3 ประการ คือ 1) การกระทำกุศลกรรม (กรรมดี) ที่มีผลทำให้วิบากของอกุศลกรรม (กรรมชั่ว) ในอดีตไม่มีโอกาสให้ ผล 2) การกระทำกุศลกรรมที่มีผลทำให้ วิบากของอกุศลกรรมในอดีตลดความรุนแรงน้อยลงกว่าที่ควรจะเป็น และ 3) การกระทำกุศลกรรมในปัจจุบันที่มีผลไปลบล้างวิบากของอกุศลกรรมในอดีตจนหมดสิ้น การแก้กรรมทั้ง 3 นี้ มิได้ลบล้างกฎแห่งกรรมแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นไปตามกฎแห่งกรรมที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) กรรมเล็กให้ผล ไม่มีผลอีก 2) กรรมกรรมบีบคั้น และ 3) กรรมตรึงตรอน ในพระพุทธศาสนาเรียกว่า การทำกุศลเพื่อละอกุศล หรือเรียกโดยทั่วไปว่าการทำกุศลแก้อกุศล ซึ่งเป็นกุศโลบายในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา ซึ่งเป็นจุดต้องเริ่มต้นในการรักษาศีลให้

บริสุทธิ์เพื่อละเมิดกัมมกิเลสเป็นเหตุให้กระทำผิดทางกาย วาจา เจริญสมาธิเพื่อขมปริญญฐานกิเลส ไตแก นิวรรณ 5 เอาไว้ และเจริญวิปัสสนาเพื่อละอนุสัยกิเลส ไตแก กิเลสที่แฝงตัวนอนเนื่องอยู่ในขันธสันดาน เมื่อบรรลุมรรคญาณครั้งแรกละสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสัสสพตปราคมาสได้เด็ดขาด จัดเป็น พระอริยบุคคลในพุทธศาสนา ถ้าบรรลุมรรคญาณครั้งสุดท้าย คือ การละอนุสัยกิเลสได้หมดสิ้น สำเร็จเป็น พระอรหันต์ ผู้ดับทุกข์ได้สิ้นเชิง ไม่มีภพใหม่อีกต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจารณ์เห็นว่า การล้างบาป แก้ไขกรรม ตามคัมภีร์พุทธศาสนา ก็คือ การ ล้างกิเลสออกจากจิตนั่นเองมีลำดับการชำระล้าง ตามความเหนียวแน่นของกิเลส 3 ระดับ ดังนี้ 1) วิติกมกิเลส กิเลสที่เป็นเหตุให้ประพฤติล่วงละเมิด คือ กิเลสหยาบอันกระฉอกออกมา จนแสดงพฤติกรรมทุจริตทางกาย และทางวาจา บังคับกายและวาจาให้ทำหรือพูดในทางที่ผิด ที่เป็นบาปทุจริต มี 3 ประเภท ก็คือ อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ เพราะว่าวิติกมกิเลสเป็นกิเลสอย่างหยาบ ชำระล้างให้เบาบางลงได้ด้วยอำนาจของศีล เช่น ศีล 5 ศีล 8 ศีล 10 และศีล 227 เป็นต้น แต่สงบได้เพียงครั้งคราว เฉพาะขณะที่ยังมีการรักษาศีลอยู่เท่านั้น การประหามกิเลสในลักษณะนี้ เรียกว่า ตัทธกปหาน 2) ปริญญฐานกิเลส กล่าวคือ มนุษย์ทุกคน (เว้นพระอรหันต์) มีอนุสัยนอนเนื่องอยู่ในสันดานอยู่แล้ว ถ้าไม่มีอารมณ์มารบกวน อนุสัยก็ไม่พุ่งขึ้นมาสร้างปัญหา แต่ถาถูกก่อกวนให้ขุ่น อนุสัยก็จะพุ่งขึ้นเป็นปริญญฐานกิเลส (กิเลสที่กลุ่มมจจิตใจ) เมื่อปริญญฐานกิเลสเกิดขึ้น จิตก็จะเพนอ กุศลขุ่นมัวและฟุ้งซ่านกิเลสประเภทนี้ก็คือ โลภะ โทสะ โมหะ และนิวรรณ ที่กลุ่มมจอยู่ในใจ แต่ยังไม่แสดงพฤติกรรมออกมาทางกายวาจา (ยังไม่ล่วงละเมิดศีล) เพราะว่า ปริญญฐานกิเลสเป็นกิเลสอย่างกลาง ที่เกิดอยู่ภายในใจ สามารถขมไว้ได้ด้วยอำนาจของสมาธิ เป็นเวลานานตราบเท่าที่สมาธิยังมีกำลังยังไม่เสื่อม การประหามในลักษณะนี้ เรียกว่า วิกขัมภนปหาน และ 3) อนุสัยกิเลส ก็คือ กิเลสที่นอนเนื่องอยู่ในขันธสันดานของสัตว์ทั้งหลาย เป็นกิเลสละเอียดที่สะสมอยู่ในภวังคจิต ถ้ายังไม่มีอารมณ์ภายนอกมากระทบกิเลสชนิดนี้ จะยังนอนสงบอยู่ไม่แสดงอาการออกมา จะแสดงตัวก็ต่อเมื่อมีเหตุปัจจัยมากระตุ้น อุปมาเหมือนตะกอนที่นอนอยู่ ก้นแก้วน้ำ ถ้าไม่สังเกตให้ดี จะมองไม่เห็นตะกอนที่สะสมอยู่เบื้องล่าง กิเลสชนิดนี้นอกจากพระอรหันต์แล้ว ย่อมมีนอนเนื่องอยู่ในสันดานของสัตว์ทั้งหลายตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงจุติ (เกิดจนถึงตาย) จะเห็นได้ว่า อนุสัยกิเลส เป็นกิเลสอย่างละเอียด ที่นอนเนื่องอยู่ในสันดาน ต้องประหามด้วยวิปัสสนาปัญญาในมรรคจิตทั้ง 4 เท่านั้น จึงจะไม่กลับมีขึ้น ที่เรียกว่า สมุจเฉทปหาน โสตาปตติมคคจิต ประหามโลภมูลจิตที่ประกอบด้วยความเห็นผิด 4 ดวง และโมหมูลจิตที่ประกอบด้วยความสงสัย ส่วนสกาหาคามีคคจิต ประหามกิเลสที่เหลือให้มีกำลังเบา บางลงอนาคามีคคจิต ประหามโทสมูลจิตทั้ง 2 ดวง และอรหัตตมคคจิต ประหามโลภมูลจิตที่ไม่ประกอบด้วยความเห็นผิด 4 ดวง และโมหมูลจิตที่ประกอบด้วยความฟุ้งซ่าน 1 ดวง

ผู้วิจารณ์ เห็นว่า จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ กล่าวสรุปก็คือ การล้างบาป แก้ไขกรรมคำว่า หมายถึง การกระทำที่เกิด จากเจตนาแล้วแสดงออกทางกายหรือทางวาจา จะเป็นการกระทำที่ดีหรือชั่วก็ได้ เป็นเหตุให้เราจึงต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ ตราบเท่าที่ยังไม่ “สิ้นกรรม” หรือ “ดับกรรม” ด้วยการปฏิบัติตาม

หลักอริยมรรคมีองค์ 8 จนสิ้นกิเลส แต่ความเข้าใจเรื่องกรรมของคนไทยนั้นมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนไปจากหลักคำสอนเรื่องกรรมในพุทธปรัชญา โดยมองว่า “กรรม” นั้นเป็นผลของการกระทำที่ไม่ดีของเราในอดีตชาติที่ส่งผลให้ชีวิตในปัจจุบันต้องประสบกับทุกข์เหตุเภทภัยต่างๆ ด้วยทัศนคติเช่นนี้ทำให้เกิดความคิดที่ว่า “เราเกิดมาเพื่อใช้กรรม” จึงพยายามหาวิธีแก้ผลของกรรมชั่ว เช่น การทำบุญด้วยการบริจาคทาน การร่วมงานบุญ เข้าวัดถือศีล ปฏิบัติธรรม บูชาเทพเจ้าองค์ต่างๆ สวดมนต์ คาถา แล้วอุทิศให้แก่เจ้ากรรมนายเวร เป็นต้น

ประเด็นที่ไม่เห็นด้วย

จุดด้อยของหนังสือเล่มนี้ ผู้วิจารณ์เห็นว่า แนวคิดเรื่อง การล้างบาป แก้ไขกรรม ก็คือ ส่งผลกระทบต่อนักคิดที่มีต่อการปฏิบัติธรรม การถือศีล ฝึกสมาธิ ของฆราวาส เพื่อสั่งสมบุญ แต่ไม่ได้ขัดเกลาจิตใจในจิตใจ ชาววิจารณ์ย่อมเป็นเหตุให้พระพุทธศาสนาในสังคมไทยเสื่อมลงได้

คำว่า “การล้างบาป” และ “แก้กรรม” นั้น ไม่ปรากฏในคำสอนของพระพุทธศาสนาแต่อย่างใด แต่แนวคำสอนที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ล้วนเป็นไปเพื่อการพ้นจากบ่วงของกรรมทั้งสิ้น โดยแบ่งได้เป็นสองระดับ 1) การแก้ไขผลของกรรมชั่วทำได้ด้วยการหยุดการกระทำที่ไม่ดีแล้ว หันมาทำความดี จนกำลังของกรรมดีมีมากพอที่จะส่งผลและตัดการให้ผลของกรรมชั่ว 2) การตัดกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดที่ “การดับกรรม” หรือ “การสิ้นกรรม” ซึ่งทำได้ด้วยการหยุดการกระทำที่ไม่ดีแล้วหันมาทำความดีเช่นเดียวกับการแก้ผลของกรรม แต่ต่างกันตรงที่จะมีการขัดเกลาจิตใจและความคิดเพื่อลดกิเลสเพิ่มเข้าไปด้วย

หากพิจารณาการแก้กรรมในสังคมไทยตามกรอบของมรรคองค์มีองค์ 3 การที่ผู้ร่วมพิธีแก้กรรมมีทัศนคติเกี่ยวกับคำว่า ทุกข์ที่เกิดขึ้นในชีวิตว่ามาจากกรรมเก่าหรือเจ้ากรรมนายเวรซึ่งเป็น “ผี” จึงเกิดความเชื่อที่ว่า “คนเราเกิดมาเพื่อใช้กรรม” ไม่สามารถหนีผลจากกรรมได้ จึงทำให้เกิดความคิดที่ว่าไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้จึงต้องแก้ด้วยการรับคำแนะนำจากผู้ทำพิธีแก้กรรม รวมถึงเกิดความคิดที่ว่า การขัดเกลาจิตใจของตนเองจนถึงขั้น บรรลุธรรมเป็นอริยบุคคลหรือนิพพานนั้น เกินความสามารถของตนเอง มุ่งหวังเพียงให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในปัจจุบัน และเมื่อเกิดชาติต่อไป การให้ทาน ถือศีล และการปฏิบัติธรรม จึงเป็นไปเพื่อเพิ่มบุญไม่ใช่การขัดเกลาจิตใจอย่างที่ควรจะเป็น รวมทั้งการบูชาเทพเจ้าองค์ต่าง ๆ สวดมนต์ คาถา ยังเป็นวิธีการที่ไม่มีสอนในพระพุทธศาสนา การแก้กรรมจึงเป็นอาชีพที่ขัดต่อหลักการทางพระพุทธศาสนา เพราะทำให้ความหลง ความหมกมุ่น และความมกมาย ไม่เป็นอันปฏิบัติกิจหน้าที่อันควร หรือกระทำการใดที่สอดคล้องกับหลักของเหตุผล เป็นเหตุให้หลักธรรมคำสอนเสื่อมลง

ดังนั้นผู้วิจารณ์เห็นว่า การล้างบาป แก้ไขกรรม ก็คือ การแก้กรรมที่ใช้กันอยู่มีหลายความหมาย คือ 1) การแก้กรรมเก่า คือ ล้างกรรมที่ทำไปแล้วนั้นไม่สามารถทำได้ 2) การแก้กรรมในความหมายว่าเป็นการแก้วิบากกรรมให้บรรเทาลงซึ่งสามารถทำได้ 3) การแก้กรรมใหม่ คือ การปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้นสามารถทำได้ เพราะสาเหตุที่เชื่อเรื่องแก้กรรมจากประสบการณ์ชีวิต และรู้จากญาณในการปฏิบัติ ถ้ามอง

ภาพรวมแล้วก็ไม่ขัดกับพระไตรปิฎกในแง่ที่ว่า มีเจตนาเพื่อเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และประเด็นที่สำคัญ คือ ทุกแห่งที่ศึกษาล้วนให้ความสำคัญที่ใจเป็นหลัก คือ ให้แก่ที่ใจก่อน โดยให้ยอมรับและสำนึกในกรรมที่ทำไว้ แล้วจึงสอนให้เลิกการกระทำที่ไม่ดีนั้นเสียและสอนให้กระทำความดีมากๆ เพื่อลดแรงของวิบากกรรมไม่ดีที่จะส่งผลนั้นเอง

บทสรุป

จากการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือเรื่อง “การล้างบาป แก้อไภกรรม ตามคัมภีร์พุทธศาสนา” ผู้เขียนโดย “พระภิกษุญาณพิศาลเมธี วิ. (ประเสริฐ มนต์เสวี)” ผู้วิจารณ์เห็นว่า การล้างบาปไม่มีในพระพุทธศาสนาอย่างแน่นอน บุญและบาปนำมาลบล้างกันไม่ได้อย่างเด็ดขาด การล้างบาป ก็คือ การสารภาพความผิดแล้วบาปทั้งหมดก็จะหลุดหายไปอย่างที่ทำกันในบางศาสนา แต่โดยความเป็นจริง พระพุทธเจ้าหาได้ทรงปฏิเสธการล้างบาปไม่ พระองค์กลับทรงตรัสย้ำ ถึงวิธีการล้างบาปที่ถูกต้อง ที่มีใจเพียงแค่ว่าปากพูดหรืออาบ น้ำ ก็คือ ทรงตรัสรับรองว่า บาปสามารถ ล้างได้โดยการชำระล้างที่กิเลสอันเป็นเหตุให้เกิดบาปนั้นๆ อีกทีหนึ่ง ด้วยมรรคญาณ อันเกิดจากการเจริญวิปัสสนาในพุทธศาสนาเพียงเท่านั้น ซึ่งเป็นการล้างบาปที่แท้จริง หมายถึง “บุคคลผู้มีกาย วาจา ใจสะอาด ไม่มีอาสวะ เป็นผู้สะอาด ถึงพร้อม ด้วยความสะอาด บุคคลนั้นเรียกว่า เป็นผู้ล้างบาปได้แล้ว” “ผู้มีสมาธิ ญาณ ย่อมล้างมิจฉาภิภูมิจึงได้ ล้างบาปอกุศลเป็นอันมากที่เกิดขึ้นเพราะมิจฉาภิภูมิจึงเป็นปัจจัยได้ และกุศลธรรมเป็นอันมากย่อมถึงความเจริญเต็มที่เพราะสมาธิ ญาณเป็นปัจจัย” “บุคคลผู้ชำระล้างบาปได้ทั้งหมด ไม่กลับมาสู่ตถตา และทิวฏฐิในภพเทวดาและมนุษย์ ผู้นั้นเรียกว่า ผู้ล้างบาปได้”

เพราะว่าการบุคคลที่ทำความชั่วไว้มาก ตายจากโลกนี้ไปแล้วยังได้ไปเกิดในสวรรค์ นั้นไม่ได้หมายความว่า กรรมชั่วนั้นได้พาเขาไปเกิดในสวรรค์ แต่เป็นเพราะกรรมดีที่เขาได้กระทำไว้แล้วก่อนหน้านั้น หรือเพราะก่อนจะตาย เขาได้เจริญวิปัสสนาภาวนา (อันเป็นกรรมปัจจุบัน ที่นำไปเพื่อความดับแห่งกรรม) ส่งผลให้จิตสมบูรณ์ด้วยสมาธิ ญาณ เพราะอาศัยจิตที่เพ่งกุศลนั้น ทำให้เขาได้ไปเกิดในสวรรค์ก่อน ส่วนกรรมชั่วที่เขาเคยกระทำไว้มากจะยังแสดงผลออกมา แต่ก็ยังไม่สูญหายไปไหน จะยังคงติดตามไปอยู่เสมอ เพียงแต่ยังไม่แสดงผลออกมาเท่านั้น จนกว่ากรรมดีนั้นจะมีกำลังอ่อนลง เมื่อใดโอกาสก็จะเข้าทำหน้าที่แทนที่ ในระหว่างนั้น บาง ในชาติต่อไปนั้นเอง

ดังนั้น ผู้วิจารณ์เห็นว่า การล้างบาปไม่มีในพระพุทธศาสนาอย่างแน่นอน บุญและบาปนำมาลบล้างกันไม่ได้อย่างเด็ดขาด โดยยึดแนวคิดที่ว่า การล้างบาป ก็คือ การสารภาพความผิดแล้วบาปทั้งหมดก็จะหลุดหายไปอย่างที่ทำกันในศาสนาคริสต์ แต่โดยความเป็นจริงแล้ว พระพุทธเจ้าหาได้ทรงปฏิเสธการล้างบาปไม่ พระองค์กลับทรงตรัสย้ำถึงวิธีการล้างบาปที่ถูกต้อง มีใจเพียงแค่ว่าปากพูด หรืออาบ น้ำ นั่นคือ ทรงตรัสรับรองว่า บาป สามารถล้างได้โดยการชำระล้างที่กิเลสอันเป็นเหตุให้เกิดบาปนั้นๆ อีกทีหนึ่ง ด้วยมรรคญาณ ซึ่งเป็นการล้างบาปที่แท้จริง ก็คือ ผู้มีกายสะอาด มีวาจาสะอาด มีใจสะอาด ไม่มีอาสวะเป็นผู้สะอาด ถึงพร้อมด้วยความสะอาดบัณฑิตทั้งหลายเรียกว่าเป็นผู้ล้างบาปได้ ย่อมล้างมิจฉาภิภูมิจึงได้ ล้างบาปอกุศลธรรมเป็นอันมากที่

เกิดขึ้นเพราะมิจฉาทิฏฐิเป็นปัจจัยได้ และกุศลธรรมเป็นอันมากย่อมถึง ความเจริญเต็มที่เพราะสัมมาทิฏฐิเป็นปัจจัย เพราะบุคคลผู้ชำระล้างบาปได้ทั้งหมด ทั้งภายในและภายนอก ในอายตนะทั้งหมดไม่กลับมาสู่ต้นหา และทิฏฐิในเทวดาและมนุษย์ผู้ยังท่องเที่ยวอยู่ในกับ 3 บัณฑิตเรียกผู้นั้นว่า ผู้ล้างบาปได้แล้ว บาป - กรรมที่เราทำไว้ในชาติอื่นๆ แต่ปางก่อน บัดนี้ เราจะลอยบาปนั้นเสียตรงนี้ เราได้มีความเห็นอย่างนี้มาแต่เดิม เรานั้นครั้งฟังพระวาทาสุภาสิต อันเป็นบทที่ประกอบด้วยเหตุผลแล้ว ก็ได้พิจารณาเห็นเนื้อความตามความเป็นจริง ได้อย่างถ่องแท้ โดยแยบคาย ล้างบาปได้หมดแล้ว เป็นผู้ไม่มีมลทิน หมดจดสะอาด บริสุทธิ์ เป็นทายาทของพระพุทธเจ้า เป็นบุตรพุทธโอรส เราก้าวลงสู่กระแสน้ำ คือ มรรคอันมีองค์ 8 ลอยบาปได้หมดแล้ว จึงบรรลุวิชา 3 ได้ทำตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย เถรีคาถา ปุณณเถรีคาถา ปรากฏข้อความว่า “พราหมณ์กล่าวด้วยภาษิตเหล่านี้ว่า ฉันขอถึงพระพุทธเจ้า พระธรรมและพระสงฆ์ ผู้คงที่ว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึก ขอสมათานศีล ข้อนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ฉัน เมื่อก่อน ฉันเป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระพรหม วันนี้ฉันเป็นพราหมณ์จริง ฉันได้วิชา 3 มีความสวัสดิ จบเวท และเป็นผู้ล้างบาปได้แล้ว”

เอกสารอ้างอิง

- พระภวนาพิศาลเมธี วิ. (ประเสริฐ มนต์เสวี). (2561). *การล้างบาป แก่ไขกรรม ตามคัมภีร์พุทธศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: ประยูรสาสนไทย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย